ושנים מית עינה. היינו שנחטטה דמחוסר אבר וממעטינן לה בפ"ק דקידושין (דף כד:) מדכתיב מן העוף ולא כל העוף פרט לשיבש גפה ולא כמו שפירש בקונטרס משום הקריבהו גם לפחתך ומ"ת ל"ל קרא למחוסר אבר הא אפילו לבני נח אסור כדדרשינן לקמן פ' בתרא (דף קטז.) ופ"ק דע"ז (דף ה:) הבא [1] בהמה שחיין ראשי איברים שלה ווי"ל דאי לאו דכתיב קרא בישראל הוה מוקמינן קרא דבני נח לישראל [2] ולא לבני נח כדאמר בפ' ד' מיתות (סנהדרין דף נט.) כל מצוה שנאמרה לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח ח"נ הוה אמינא דכיון דאשתרי בעל מום בעופות לישראל טפי מבהמה אשתרי אפי' מחוסר אבר [3] ח"נ הוה מוקמינן מכל המי דכתיב בבני נח דדוקא [4] בהמה שמצינו שנאסר בה מוס לישראל [5]: **אמר רב שמאל ולילה כו'.** כולה הך סוגיא כר"ש כדפרישית במתני' ושמאל ולילה דאין מטמאין דאסר עלו לא ירדו וחז וסכין דמטמאין [6] ירדו) [7] לר"ש דכיון דאירע פסול [קודש שחיטה] [8] כמו דחנקינון דמי [9] וירדו דאין פסולין בקודש שלא נתקדש בכלי וכל שפסולו בקודש דלא ירד היינו שאירע פסול משנשחט ונתקדש בקדושת כלי ולא כמו שפי' בקונטרס לקמן בפ' המזבח מקדש (דף פד.) אין פסולו בקודש שאירע פסול קודש ביאתו לעזרה כגון רובע ונרבע דנרבע בעזרה מאי איכא למימר ועוד דשחיטת דרוס ר"ל במעילה [דף ב:] דתרד לר"ש ולאו דוקא [10] ר"ש רובע ונרבע דה"ה זר במליקה ובקמילה תרד דעל כרחך [11] למאי דבעי למימר רבה דשחיטת דרוס תרד לר"ש ושמאל ולילה דאין מטמאין בבית הבליעה ואם עלו לא ירדו טעמא בכל מקום כדמפרש הכא שמאל דאית ליה הכשר' ביום הכפורים ולילה לאיבדים ופדרים ורבי יהודה ממעט [12] לילה אע"ג דאית ליה הכשר' ושמאל [13] נמי ה"ל [14] הכשר' וממעט דאין לומר דלא ממעט אלא ג' דברים משום דתלתא מיעוטי כתיבי דהא מלקה זר ובעל מום תרד לר' יהודה וכן שחיטת דרוס ות"ת ומה בין שחיטת דרוס לרבי יהודה לפסח וחטאת אלא לשמו דרוס [15] נמי כשר בשאר קדשים וי"ל דדרוס דמי לנשחט בחוץ דתרוייהו פסולי מקום ומהאי טעמא היה רוצה לומר רבה לר"ש דתרד ות"ת דהכא משמע דלרב לא הוי פסול זר כפסול שמאל [16א] ובפ"ק דמנחות (דף ו:) משווה להו לענין אם קמץ יחזיר וי"ל דהתם אין תלוי בהכשר דהא מכשר ר' יהודה בן בתירא בכל הפסולין כולן. הגה"ה נ"ל פירוש דכל שפסולו בקודש היינו כל שפסולו כשר בעלמא בקודש דהא לשון זה תנן לקמן בפ' המזבח מקדש (דף פד.) גבי אם עלו לא ירדו והתם נמי מפרש לכל אותם אלא ירדו היכן כשרים בעלמא ולעיל פ"ה (דף נח.) מפרש [17] להו לן בדם כשר שהרי לן בחמורים וכן כולהו ובשמעתא [18] נמי מפרש מ"ש שמאל דאינו מטמא דאית ליה הכשיר' ביום"כ ולילה באיבדים ופדרים וחז וסכין מטמאין דלית להו הכשיר' בעלמא ור' יוחנן דאמר מליקת זר אין מטמאה משום דאית ליה הכשירא או בשחיטה או בבמה הכשירא לא תרד ולרבי שמעון נמי בעי הכשירא בעלמא דהיינו פסולו בקודש ולהכי תנן גבי אתן וכלאים ירדו דלית להו הכשירא בעלמא והא דר' יהודה בעלמו אומר מפני מה לן בדם כשר שכשר בחמורין [ולן] בחמורין [שכשר] בבשר לאוריי דשאר עבודות ילפינן מלכתחילה [19] או מבמה אבל עבודות דם לא ילפי ולהכי קאמר ירדו בג' דמכשירן ר"ש דאינו חושש [20] כיון דמשכח הכשירא בשום מקום אבל עבודות דם שפיר ילף ר' יהודה מעבודות דם אפי' מהכשירן ולהכי שלמעלה שלמטה [21] שבפנים שבחוץ לא ירד וטריפה ירד [22] אפי' לר"ש אפי' לר"ע דיליף בהמה מעוף אע"ג דאשכחן הכשירא בעוף טריפה במליקה אם תתרץ התם מצוותו בכך הא ילפינן שמאל לא ירד מהכשר דיום"כ י"ל דתרתי לא ילפי בהמה מעוף וגם שלא בהכשרו ממצוותו בכך אי נמי לא ילפינן פסול של קודש שחיטה כגון טריפה ממליקה שאינו דוגמתו לא [23] אירע קודש שחיטה וכמדומה לי שכן פירש לנו רבינו הקדוש נ"ע ולא כמו [24] שבפנים וא"כ אין מטמאין בגדים אבית הבליעה וגם אם עלו לא ירדו הא [25] בהא תליא דהא ליפנא דכל שפסולו בקודש גבי תרוייהו תנן לה ובריש מעילה [דף ג.] נמי מדמה להו לתרוייהו ושחיטת עוף קדשים בפנים דאמרינן בסמוך אין מטמאין אע"ג דתרד כדמוכח בפרק השוחט והמעלה (לקמן דף קיח.) דפטר ליה אם העלהו אחרי כן בחוץ ואם לא ירדו בפנים היה חייב בחוץ כדאיתא בפ"ב ע [26] התם [27] איכא קרא בסמוך למימר אין מטמאין והא דאמרינן בשחיטת דרוס דירדו לרבי יהודה פ"ק דמעילה (דף ב:) אע"ג דאית ליה הכשירא דקדשים קלים ודמיס שלמטה למעלה לא ירד אף לר' יהודה מ"מ כיון דשחיטתן חוץ למקומן חשיבי כשוחט חוץ והוו כמאן דאנקינהו דמי ומליקת פסול דקאמר בסמוך אין מטמאה אין [28] ל"ל כפירש"י שפירש בעל מוס דלא אשכחן כהן בעל מוס שכשר לעבודה ואפילו בבמה כדאשכחן [29] (דמוכח) לעיל ריש פ"ב (דף טז.) דפריך מה להלן השוה שבהן שכן לא הותרו בבמה אבל מליקת פסול היינו או חוגן או טמא או פסול אחר דאשתרי בעלמא ונשפך דמה מן הנותר דלא ירדו משום דכבר נעשית כל השחיטה כהוגן. ברו"ך: **דאית ליה הכשירה ביום"כ.** הוה מצי למימר בהולכת אבריס אלא כיון דמשכח יום"כ בעבודה דמעכב כפרה נקטיה: **שחיטה לאו עבודה היא. פירשתי לעיל בסוף פ"ק (דף יד:) [30] : ונילף מבמה.** פי' כיון דמכשרת לילה אע"ג דאין פסולו בקודש משום דאית ליה הכשירא מ"כ זר נמי כיון דאית ליה הכשירא [31] והוה מצוי לאתיי כמ"ד (לקמן דף סט.) דאין מנחה ועופות בבמה ובריתא דתניא לקמיה כרבי יוחנן לא קשיא לדידיה דאתיא כמ"ד דיש מנחה ושמא משמע ליה דאי ילפא מבמה ילפינן אפי' מנחה ועופות כיון דאיכא הכשירא מיהא לזר: **וכי תימא מבמה לא ילף והתניא מנין ליוצא בו'.** אע"ג דהך ברייתא כר' יהודה בפ' המזבח מקדש (לקמן דף פד:) מ"מ כיון דר' יהודה דמחמיר יליף מבמה כל שכן ר"ש ומשני אזאת תורת העולה סמיך דמרבינן כל דבר שיש לו הכשר אע"ג דלית ליה הכשר אלא בבמה מיהו עבודת הדם לא יליף ר' יהודה [32] דהא ממעטן נשחטה בלילה ויצא דמה וכן שחיטת דרוס: **אלא לרב לאתויי מאי.** וליכא למימר לאתויי חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושלא לשמו דלא תני במתניתין דהא מקל וחומר אתו דמליקת לילה דלרבי יהודה תרד אינה מטמאה כל שכן הנך דלא תרד [33] לר' יהודה דלא מטמו:

[1] תורין שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן שיבשה גפה שנימית עינה ושנקטעה רגלה מטמא בבית הבליעה [2] זה הכלל [3] כל שפסולו בקודש אינו מטמא בבית הבליעה לא היה פסולו בקודש מטמא בבית הבליעה: **גמ'** אמר רב שמאל ולילה אין מטמאין בבית הבליעה זר וסכין מטמאין בבית הבליעה מאי שנא [4] שמאל דאית ליה הכשירה ביום"כ ולילה אית ליה הכשירה באיברים ופדרים זר נמי אית ליה הכשירה בשחיטה [5] שחיטה לאו עבודה היא ולא [6] והא"ר [7] זירא [8] שחיטת פרה בזר פסולה [9] ומחוי רב עלה אלעזר וחוקה שאני פרה [10] דקדשי בדק הבית היא ולא כל דכן הוא קדשי בדק הבית [11] בעו כהונה קדשי מזבח מיבעיא אמר רב שישא בריה דרב אידי מידי דהוה אמראות נגעים דלאו עבודה היא ובעיא כהונה ונילף מבמה מבמה [12] לא יליף ולא והתניא [13] מנין ליוצא שאם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה תנא [14] אזאת תורת העולה [15] סמיך ליה ורבי יוחנן אמר זר אין מטמא אבית הבליעה סכין מטמא אבית הבליעה תנן כל הפסולין שמלקו מליקתן פסולה [16] בשלמא לר' יוחנן כל לאתויי זר אלא לרב כל לאתויי מאי לאו [17] לאתויי שמאל ולילה שמאל ולילה בהדיא קתני תני והדר מפרש תא שמע זה הכלל כל שהיה פסולו בקודש אינו מטמא בגדים אבית הבליעה בשלמא לרבי יוחנן כל לאתויי זר אלא לרב לאתויי מאי

[1] תורין שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן. אין רואין לקרבן והוו להו כמליקת חולין דתניא בהכל שוחטין (חולין דף כב.) תורין גדולים ולא קטנים בני יונה קטנים ולא גדולים דלא אשתמיט קרא וכתב [2] מן היונה ומן בני התורים ואימתי תורין כשירין משיזהיבו ואימתי בני יונה פסולין משילהיבו נולה מוהבת שסביב הצואר: **שנסמית עינה.** דה"ל מחוסר אבר [3] והקריבהו גם לפחתך וכי אמרינן [4] אין תמות וזכרות בעופות לענין דוקין שבעין הוא דקאמרינן [5] : **שפסולה בקדש.** שבאה לעזרה בהכשרה ונפסלה: **גמ' שמאל ולילה.** מלק בשמאל או בלילה: **זר.** והוא הדין לאונן וערל וכל הפסולין [6] : **ביום הכפורים.** [7] נטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו ולילה נמי [8] מאי שנא דאשכחן ליה הכשירה לכתחילה באיברים ופדרים: **אלעזר.** כתיב [9] בשחיטתה וכתיב חוקה לעכב: **דקדשי בדק הבית היא.** ועל כרחך אין עבודות שלה חשובות עבודה: **ונילף מבמה.** שהזר כשר בה למלוק עופות לכתחילה דאין כיהון בבמה כדתנן בפ' בתרא (לקמן דף קיג.) וכיון דאשכחן ליה הכשירה לכתחילה בעלמא יטהר כאן מידי גבילה: **מבמה לא ילפינן.** במקדש דבמה כחול היא לגבי מקדש: **ורבי יוחנן אמר מלק זר אינו מטמא בבית הבליעה.** דילפינן מבמה: **סכין מטמא.** דלא מליקה ולא שחיטה היא ודכוותה לא אשכחן הכשירה: [10] **נאיתויי שחיטת קדשים בפנים.** דלא מטמיא דבמתני' לא תנן לה: **אלא דסיפא נאיתויי מליקת חולין בחוץ.** דמטמיא

[1] מעילה ג., [2] לעיל לד:, [3] נ[לעיל יד: וש"נ], [4] לעיל יד: ע"ש יומא מב. ע"ש מנחות ו: ע"ש, [5] ע' ירושי יומא פ"ג ה"ז ובפ"מ, [6] [יומא מב. וש"נ], [7] לעיל נא. [לקמן סט. פד.]: מנחות ו: מח:, [8] מלאכי א ח, [9] קידושין כד:, [10] לעיל טו:, [11] יומא מד., [12] במדבר יט ב-ג, [13] שייך לדף שאח"ז, [14] [וע"ע מו' ע"ז ה: ד"ה מין], [15] כעי"ז מעילה ב., [16] עי' דף קט., [17] ד"ה הג"ה

עין משפט נר מצוה

יט [1] אב מיי' פ"ז מהל' פסח"מ הל"ב ופ"ג מהל' מעשי' מזבח הלכה ח:
ג מיי' פ"ח מהל' פרה הל' יא ופ"ד שם הלכה יז:

תורה אור השלם

1. צו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו, ב

מוסף רש"י

לא היה פסולו בקדש. אלא שריכא לה קודם שהוקדשה ונמלקה מטמא בגדים אבית הבליעה (מעילה ג.) **ולילה כו' באבריס ופדרים.** דכל' על מוקדה על המזבח כל הלילה ויכול להקטירן כל הלילה (פסחים סח:). קרבנות שנזרק דמן ביום, מצוהן להעלות כל הלילה (ברכות ב.) **בשחיטה.** כדאמרי' והקריבו בני אהרן את הדם מקבלה ואילך מצות כהונה לימד על השחיטה שכשרה זר (מנחות ו:): **שחיטה לאו עבודה היא.** מלאתכבו כל הפסולים (לעיל יד:): **ומחוי רב עלה.** לפרוטי טעמא למלמא, מ"מ פסולה: אלעזר וחוקה. דכ' בשחיטתה ונתתם אותה אל אלעזר הכהן ושחט, ומיהו בה בפרה חוקה, וכל היכא דכתיב חוקה עכופ"ל (לעיל יד:) **דקדשי בד"ה היא.** כלומר אין בה קדושת המזבח אלא קדושת דמים בעלמא, שהרי שחיטתה בחר המשחה, אלמא אין לד עבודות מחלקות בה וכל העבודות שוות בה (יומא מב.). דטעמא דשחיטתה פסולה זר לאו משום דעבודה היא, דהא קדשי בד"ה היא דלא שייכא בהו עבודה, אלא גזה"כ היא דזר פסול בה: אמר רב שישא כו'. לעולם לאו עבודה היא והאי דבעיא כהן גבי פרה אדומה גזה"כ היא (מנחות ו:) **אמראות נגעים.** דכ' והובא אל אהרן הכהן (יומא מב.) מגין ליוצא. מאימוני טמאת ועולה חוץ לקנים, שאע"פ שהוא פסול, כדאמרי' בפ' כילד אולין מהן לא הוצא את דמה אם עלה לא ירד (מנחות מח:): **שהרי יוצא כשר בבמה.** אלא היו שם קנים: תנא אזאת תורת העולה סמיך ליה. כדאמר במסכת נדה תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו, והאי דנקט במה אסמכתא בעלמא היא, אבל עיקר טעמא מהתם ליף (שם ו:):

נוסחאות רש"י כת"י

תורין. גדולים כשרים קטנים פסולין: **בני יונה.** קטנים כשרים גדולים פסולין מאימת תורין כשרים משיזהיבו מאימת בני יונה פסולין משילהיבו כשרים הלהוות סביב הצואר: **ושנא גפה.** דמחוסר אבר שבין אין בעופות דהא דקיימא לן אין תמות וזכרות בעופות כגון דוקין שבעין שאין מומן ניכר אבל מחוסר אבר הקריבהו גם לפחתך: **מעמא כבים הבליעה.** דלא אתי מליקה דיהבו לגידי שאפילו אם עלו ירדו שאין פסולן בקודש וכל שאין פסולן בקודש אמרי' נקמן בפרק המזבח מקדש (דף פד.) אם עלה ירד וכיון שאין מתרת את האיסור לא ממעטי ממשמעו' גזילה וטריפה: **פסולו בקודש.** כגון קדשים הנאיין אבל נפסלו בעבודתיהן: **אין מטמאין.** דהא אתי מליקה דיהבו דאם עלו לא ירדו ומגמאת מליקה זו מתרת את האיסור דילפי' בברייתא בגמ' מה טריפה שאינה מתרת את האיסור כו': **שמאל ולילה אין מטמאין.** דאם עלו לא ירדו: **זר** [1] **ומליקה סכין מטמאין.** דאם עלו ירדו: **מ"ש שמאל.** דחשיב ליה מליקה המתרת איסור דאם עלו לא ירדו משום דאתמנא דהכשירא ביום"כ כדתנן (יומא מז.) נטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו: **שחיטה לאו עבודה היא.** שאף בחולין היא נהגת: **ומחוי רב עלה.** למיהב טעמא למילתיה: **אלעזר וחוקה.** אלעזר כתיב בפרשה ואתם אלעזר וכתיב חוקה דמקבלת בדקדשי בדק הבית: **ונילף מבמה.** מימא מליקת זר אם עלתה לא תרד שהרי הזר כשר בבמה דעבודתה בבכורות [2] ולענין טומאה לא תטמא: **וכי תימא לא ילף.** התנא עבודת פנים מעבודת במה: **שהרי יוצא כשר בבמה.** שהרי בעמ יחיד אף כשרות [3] על הסנעים כדאמרכתן במנחות (שופטים יג): **תנא אזאת תורת העולה ריבה סמיך ליה.** עיקר מילתיה דאמר לא ירד לאו משום דכשר בבמה הוא אלא אקרא סמיך דדרשינן התם בפ' המזבח מקדש (דף פד.) תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו דדרשינן התם תורת העולה לרבות אם ירדו ודרכינן מה ראית לרבות אם אלו ולהוציא אם אלו מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקודש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולן בקודש אילך יוצא פסולו בקודש הוא דהא מטבא לקודש נפקא ושמאל ולילה כיון דאשכחן להו הכשירא בעבודות [4] פנים כפסולו בקודש חשיבי אבל מליקת זר כיון דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: **מכין מטמא בבית הבליעה.** [5] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [6] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [7] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [8] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [9] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [10] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [11] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [12] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [13] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [14] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [15] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [16] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [17] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [18] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [19] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [20] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [21] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [22] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [23] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [24] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [25] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [26] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [27] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [28] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [29] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [30] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [31] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [32] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה: [33] דלא אשכחן הכשירא בעבודת פנים לאו פסולו בקודש הוא ומטמא: **ור' יוחנן אמר זר לאו מטמא בבית הבליעה.** דאילו מא] ואית ליה הכשירא בבמה:

מסורת הש"ס

[1] מעילה ג., [2] לעיל לד:, [3] נ[לעיל יד: וש"נ], [4] לעיל יד: ע"ש יומא מב. ע"ש מנחות ו: ע"ש, [5] ע' ירושי יומא פ"ג ה"ז ובפ"מ, [6] [יומא מב. וש"נ], [7] לעיל נא. [לקמן סט. פד.]: מנחות ו: מח:, [8] מלאכי א ח, [9] קידושין כד:, [10] לעיל טו:, [11] יומא מד., [12] במדבר יט ב-ג, [13] שייך לדף שאח"ז, [14] [וע"ע מו' ע"ז ה: ד"ה מין], [15] כעי"ז מעילה ב., [16] עי' דף קט., [17] ד"ה הג"ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ושנים מית כו' ולא לבני נח. עיין מוקין דף כג ע"א תד"ה תמות:

שינויי נוסחאות

[1] והא"ר זירא אמר רב (שמב"י). וכ"ה לעיל יד ב: [2] קדשי בדק הבית הויא עבודה כל"ל (מ"ג): [3] ל"ל וכי תימא מבמה (צ"ק): [4] דאולה ריבה סמיך ליה (כי"צ): [5] פסולה דאין מטמאין בבית הבליעה (כי"צ): [6] מיתם לאו לימא בכי"מ: [7] ל"ל ולכתוב (צ"ק): [8] בש"מ נוסף שאין מומן ניכר: [9] נמי אשכחן ליה כו' כל"ל ולשלר נמקמך (ש"מ): [10] מכל החי הבא כל"ל (ש"מ): [11] אבר והוה מוקמינן כו' כל"ל, ומיתם א"נ נמקמך, וכן הוא בתוס' קידושין (כד ב) ד"ה ת"ל (צ"ק, ח"נ וע"ש): [12] דוקא בבהמה כל"ל (ש"מ): [13] ל"ל דידהו (צ"ק): [14] ל"ל בשחיטה (ש"מ). ל"ל במליקה (כי"ב): [15] דוקא נקט ר"ש (ש"מ): [16] דע"כ לאו דווקא למאי כל"ל (שמב"י). וגי' ל"ק דע"כ צריך לומר הכי למאי: [17] דממעט (באה"מ): [18] ל"ל שמאל כלי וא"ו (באה"מ): [19] הוה ממעט דאין כל"ל (ש"מ): [20] ל"ל דדרוס (צ"ק): [21] שמאל ולילה כל"ל (שמב"י): [22] ל"ל נמי מפרש (צ"ק): [23] ובשמעתין (ש"מ): [24] ל"ל לכתחילה מהדדי או מבמה (צ"ק). ועי' בתו"מ. ל"ל לכתחילה מבמה (ב"ש): [25] חרושש הא דמשכח כל"ל (צ"ק). ובח"ל מפ' עפ"י גי' שלנו ע"ש: [26] למטה שבפנים בחוץ כל"ל (גליון): [27] דידיד (צ"ק): [28] ל"ל שלא (ש"מ): [29] בבם (ש"מ): ל"ל ולא ממו שפי' תתום' בפנים (ח"נ וע"ש). והל"ק גר' ולא כמותו בפנים. ופי' שלא מליגו כמותו כשר בפנים: [30] גי' ל"ק דהא לא] ל"ל הכא איכא וכו' דאין מטמאין (צ"ק): [31] ל"ל אין נ"ל פרש"י (ש"מ). וע' ל"ל סט ל בנוס' כמ"ל ל"ש מלקה פסול. וע' בס"ק, ל"ק וח"ע: [32] ל"ל כדמוכח. ותיכם כדאשכחן נמקמך (ש"מ): [33] לא] הכשירא תתכשר כל"ל (ב"ש): לה] ר' יהודה מבמה דהא כל"ל (ש"מ): לו] ל"ל ירדו (באה"מ): לו] ל"ל מליקה זר וסכין (כי"ר): לה] לכמ' ל"ע דהרי בנמתא יחיד בשעת היתר הבמות כשר בכל אדם ולא בעי בכור ולא היה עבודה בבכורות רק קודם הקמת המשכן (גליון): [34] ל"ל בשדות (ש"מ): [35] ל"ל בעבודות אחרות (ש"מ): [36] ל"ל הואיל דאשכחן ליה הכשירה בשחיטה (כי"פ): [37] מב] בכי"פ נוסף דלא מליקה ולא שחיטה הוא:

שיטה מקובצת

זה הכלל כל שהיה פסולו בקודש כו'. פ"ה בעלמא (לקמן פד.) שחיטה פסולו לאחר שהוכלו בעזרה. ולא נהירא שהרי מלק בסכין אינו פסולו בעזרה ואפ"ה מטמא[illegible] וכן נמי זר חשיב ליה פסולו בקודש לר' יוחנן בגמרא, וכן שמאל ולילה לו לאו משום דאית ליה כשר בכ"מ, ומיהא דמכוחם בגמרא. לכך נראה דפסולו בקודש הייט שיש לפסול כשר בטקום אחר בקודש. ומתניתין דהכא לכאורה כר"ש דאית ליה [illegible] כל שפסולו בקודש אם עלו לא [illegible]

[illegible] ירדו ולהכי אמר מלק בגילה אין מטמאין לא מטמאת בגמרא דבהכי תלי טעמא, ואומו טעמא דפסולו בקודש גורם לו דמטמא את האיסור (ואם) [illegible] עלה לא תרד כדמני לקמן, וכן כל קונא דגמרא כר"ש איירי. וא"ת אי מתני' כר"ש היכי מיפסלא מלק בסכין, דהא תמרינן בפרק קבלה (לעיל דף ה:) דפליג בגברייתא, וגרים ר"ת מלק כדפי' לעיל. וי"ל דמתניתין דיי היא ובגילה אבר כר"ש וכן בכל הני דפסולן בקודש אם עלו לא ירדו אבר לה כר"ש, ולענין מליקה בשמאל אבר לה כרבי יהודה. אבל אין לומר דכולה מתני' כר"ש, דהא קתני לקמן בפ' המזבח מקדש (דף פד.) דלילה תרד והכא קתני דלילה אין מטמא ואיירי בעמא מטמא דמהני אינה לא יהא תרד, דאי תרד אמאי אין מטמאין. וכן משמע בגמרא דטעמא דלילה אין מטמא הייט משום דלא תרד כדאמר בגמרא הכא דאיכא הפסולי בקודש ור"ל האיסור דלא תרד. אלא דאי נרצה לומר דלא אתיא כרבי יהודה: **ונילף מבמה.** ופ"ה דאין שוף מבמה, וי"ל דמ"מ עלף שוף מבמה. וא"ל דמ"מ עלף שוף מבמה. ומ"מ ומאחר עבודה אי משחיטה כתמה דכשירה בזר בבמה, שחיטה לאו עבודה היא ומאיתי מתקדש כשירה היא בזר, אבל מליקה דאין מטמא דשוף מליקה [illegible] דבמה (ותריקה) [illegible] בעיא כהונה כמו מליקה ואפ"ה כשירה בבמה בזר: **והתניא** מנין ליוצא בו'. ומ"מ והא הך דמייתא מוקמינן לקמן (דף פד:) כר' יהודה וכבר פירשתי דמתניתין דלא כר"י, וי"ל דמ"מ פריך מכ"ש דתנא דמתניתין מקיל טפי מר"י ולכ"ש לילה תרד ולתנא דמתני' לא תרד דלא יליף ר"ש מבמה, כ"ש ר"ש דמקיל טפי דליף מבמה: **תנא אזאת תורת העולה ריבה** סמיך ליה תורה אחת לכל העולים דלא תרד. כלומר יליף יוצא מבמה. וא"ת מ"מ גם זר ילף מבמה ויהיה בכלל כל העולים, דמישנו דחת נעמיד בדבר שפסולו בבמה. לכך נראה דה"פ אזאת תורת סמיך תורה אחת לכל העולים, כלומר שפסולו בקודש כדאמר לקמן מרבה אני שפסולו בקודש, הילכך דוקא יוצא חשיב פסולו בקודש משום דעפסל אחר שנכשר בעבודה כלומר אחר שהיה בה עבודה בהכשר, לאפוקי מליקת זר דפסול מעיקרא ולא הוקדש בשום עבודה בהכשר, ומה משום דאית ליה הכשר בבמה, מבמה לא יליף. והא דנקט לקמן במה בזר כדי שבא דעיקר טעם הוי כדפי': [illegible] [illegible] [illegible]

דלא תנן לה במתני׳: **הנוסר והטמא.** ולא אמרינן נפקי להו מהיתר אכילת קדשים וחל עליהו איסור גזילה למפרע: **דישנה בגמה.** בזר: **לדברי האומר.** בפ׳ אחרון (לקמן דף קיג.) ר׳ יהודה אומר אין מנחה בגמה: **זבחים.** ויזבחו זבחים שלמים בסיני יא) (שמות כד): **אין קידוש כלי שרת במנחה בגמה.** הילכך לא יליפינן זר במקדש לענין קמיצה מזר בגמה דלא דמי הך קמיצה להך קמיצה דבמקדש הואיל וקידשה בכלי שרת איפסלא בזר: ה״ג בתורת כהנים יב) **להך מתני׳ יכול שהא מליקה שהיא לפנים מטמאה כו׳: הא נמי גזילה היא.** מאן לימא לך דלאו גזילה היא נהי דהותרה מליקת חטאת העוף להכהנים מגזירת הכתוב מלכל חטאתם כדאמרן בפרק [בית שמאי] (לעיל דף מד:) עולה שלא הותרה להם תטמא בבית הבליעה: **אלא תלמוד לומר טריפה.** ונפש יב) אשר תאכל נבילה וטריפה (ויקרא יז) ובנבלת עוף טהור מיתוקמא קרא בת״כ יג) והאי טריפה קרא יתירא הוא לדרשא דכלקמן שאי אפשר לשומעו כמשמעו שיהא יג) טריפה מטמא בבית הבליעה מחייב אם טריפה חיה יד) ואם איכא חיה הרי בכולן גזילה והא מתני׳ טו) לקמיה [ע״ב] מיתוקם כר״מ דאית ליה שחיטת עוף טהור מטהרת טריפתו מטומאתו ולא דרשי ליה להאי קרא להבית טריפה ששחטה שמטמא הילכך דרשי ליה למעוטי מליקה שהיא בפנים ושחיטה שהיא לפנים ומשמע ליה קרא הכי גזילה שהיא כטריפה היא דמטמאה: **מה טריפה.** מין טריפות המאורע בה מתיר שום איסור שהיה בה מתחילה: **אף גזילה.** שאין גזילות המאורעת בה מתיר את האיסור יצא הבא ע״י מליקת פנים בהכשר הואיל ומתיר את האיסור שבחייה לא היתה ראויה לקרב לגבוה והותרה במליקה זו: **יכול שהא שחיטה שהיא לפנים.** וכתב גרסי׳ לה הכי יכול השוחט חולין בפנים וקדשים בין בפנים בין בחוץ הואיל ולא שוו בפנים לבחוץ בין מטמאין. ולקמן מפרש ואזיל: **כשלמא חולין שוו שחיטתן בפנים לבחוץ.** שהרי חולין שחוטין בחוץ אין מטמאין ואפי׳ שלא יז) בהיכשרו כגון עוף טריפה שחטה דהא מתניתין יח) לקמן כר״מ דמטהר טריפת העוף שחוטה ומוקי טריפה דכתיב בקרא להך דרשא למעוטי פנים: **אידי ואידי.** בין בפנים בין בחוץ גזילה זו שווה בהם שאין כאן תורת שחיטה:

אמר רבא. שחיטת פנים דחולין הוא דנפקא לן מהך דרשא אבל קדשים לא צריך למילף מינה דממילא נפקא לן דלא מיטמאו עופות קדשים שחוטין בחוץ דאם הועילה שחיטת חוץ למחייבו עליו כרת משום שחוטי חוץ כדמרבינן ליה בפרק השוחט והמעלה (לקמן דף קז.) מאן דאמר ישחט לרבות שחיטת עוף אלמא שחיטה היא יט) שמה: **לא תועיל.** בתמיה: ה״ג **אשכחן חוץ פנים מנגן** כ): **ומשני הואיל ולא שווה בפנים לבחוץ.** דהא כא) אוקימנא דבחוץ לא מטמא ואע״ג דבמליקה אסור בטומאה מיהא לא שוו: **אי הכי מנלן קדשים.** דקתני לעיל מיטמאין: **הא לא שוו בחוץ לבפנים.** דהא בפנים הכשירו במליקה: **דנין דבר שלא בהכשירו.** שחיטת קדשים בפנים: **מדבר שלא בהכשירו.** שחיטת קדשים בחוץ וכן שחיטת חולין בפנים משחיטת חולין טריפה בחוץ: **ואין דנין דבר שלא בהכשירו.** כגון מליקת קדשים בחוץ: **מדבר שבהכשירו.** מליקת קדשים בפנים: **מתני׳ ר״מ אומר מטמאה.** בקל וחומר: **רבי**

וליטעמיך שלא היה פסולו בקודש לאתויי מאי. תימה דילמא לאתויי בעל מום דהא משמע דטעמא דזר לר׳ יוחנן משום דיליף מבמה ובעל מום לא הותר בבמה כדמוכח לעיל בריש פ״ב (דף טז.) דפריך מה להלן השוה שבהן שכן לא הותר בבמה ואי הוה מפרשינן בטעמא דרבי יוחנן משום דיליף משחיטה אע״ג דלאו עבודה היא הוה ניחא:

לאתויי שחיטת קדשים בפנים.

ואע״ג דתרד מדתנן פ׳ השוחט והמעלה (לקמן דף קיא.) שוחט עוף בפנים ומעלהו בחוץ פטור מ״מ אין מטמאה בבית הבליעה דילפינן לקמן מטריפה ויש כב) לומר לא דמי שוחט עוף בפנים דאינו מטמא היינו טעמא דגם בחוץ אינו מטמא ומטעמא כג) דהועילה השחיטה לחיוב כרת בשביל כך אין לומר דאם עלה בהמה או עוף ששחט חוץ דיקרב אלא פשיטא דירד דמה ענין זה לזה חיוב כד) כרת לומר לא ירד פשיטא דשוחט בהמה או עוף בחוץ דמשום שחייב כרת לא נאמר דאם עלה לא ירד ועלעולם לא נאמר לא ירד אלא היכא שמצינו דוגמתו כשר בפנים ובריש מעילה [דף ג.] דמשום להו דכל היכא דאין מטמאין אבית הבליעה הכי נמי לא ירדו היינו דוקא בדבר שיש בפנים כשר כוותייהו. כדו״ך:

מליקת זר לא תרד. לרבי שמעון אבל לר׳ יהודה תרד כמו לילה ויולא ודרוס דעבודת דם לא יליף ר׳ יהודה מבמה:

אין קידוש כלי שרת במנחה בבמה. תימה כיון דתקדש בכלי שרת הוא כה) פסולו בקודש קרינא ביה ושמא כיון דתחילת עבודתה ביד ולא נתקדש בכלי שרת בתחילת עבודה לא חשיב פסולו בקודש ולא דמי לשחיטה דסכין מקדשא ליה:

יכול תהא שחיטה שהיא לפנים מטמאה בגדים אבית הבליעה כו׳. הא דמצרכינן הכא קרא לשחיטת עוף קדשים שמטהרת מידי גזילה ולענין איסורי הנאה לא מצרכינן קרא לשחיטתה שמטהרת מידי גזילה לא דמי דקדשים אין הכשר אכילתן בשחיטתן אבל איסורי הנאה הכשר אכילתן בשחיטתן אע״ג דהשתא מיהא אין שחיטתם מכשרתן באכילה מ״מ מטהרתן מידי גזילה: **ואין דנין דבר שלא בהכשרו מדבר שהוא בהכשרו.** טו) פי׳ בקונטרס כו) ושחיטת חולין בפנים לאו משחיטת חולין בחוץ ילפינן אלא משחיטת קדשים בפנים ילפינן ואם תאמר אם כן מליקת חולין בפנים וקדשים בחוץ גילף נמי ממליקת שמאל וגילה דהוי שלא בהכשרו כז) משלא בהכשרו ויש לומר כיון דאם עלה לא ירד הכשרו קרינא ביה כח):

כ א מיי׳ פ״ז מהל׳ פסה״מ הלכה טו:

כא ב מיי׳ פ״ג שם הלכה טו:

כב ג מיי׳ פ״ג מהלכות מאכלות אסורות הטומאה הלכה יג:

כג ד מיי׳ שם הלכה יב:

תורה אור השלם

1. לדש״י צ״ל פסוק זה: וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים לַיהוָה פָּרִים: שמות כד, ה

ולהגרי״ב ורש״ש צ״ל פסוק זה לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְהֱבִיאֻם לַיהוָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל הַכֹּהֵן וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַיהוָה אוֹתָם: ויקרא יז, ה

2. וְכָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה בָּאֶזְרָח וּבַגֵּר וְכִבַּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְטָהֵר: ויקרא יז, טו

3. צוּ אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו, ב

נוסחאות רש״י כת״י

אלא. כל דרשא לאתויי שחיטת קדשים בפנים דאין מטמאין דלא תנן לה במתניתין: **פיפא.** כל שלא היה פסולו בקודש: **לאתויי מנלן חולין בחוץ.** דמטמא דלא תנן לה במתני׳ וא״ה נמי דמלי למימר לאתויי נרבע ומוקלה ונעבד ואתנן ומחיר דמליקתם מטמא שלא היה פסולם בקודש והאי דקתני הא משום דתנן במתניתין מלק חולין בפנים וקדשים בחוץ ולא תנא מלק חולין בחוץ: **מלקה פטול.** כגון בעל מום: **הפיגול והנותר והטמא.** אע״פ שאסורין באכילה והקרבה אין מטמאין בבית הבליעה ולא אמרינן כל שאינה ראויה לאכילה או להקרבה לא אשמחלי מליקה לגבה כב) ולא יצאה מכללן גזילה אמליקה גזילה היא ומגזירת הכתוב הותרה באכילה בחטאת העוף ולהקרבה בעולת העוף חו שאינה ראויה לכך הרי היא בטומאתה שאמטיענן הכא דכיון דפיגול מרלה לפיגולו מהני מליקה לטהר ונותר וטמא בשעת מליקתן ראויין הוו ולאחר מכאן נפסלו מליקתן מטהרתן: **אחת דרך.** אם עלה למזבח: **לא ידענא היזי.** איני יודע על איזה מהן שמעתי תרד ועל איזה לא תרד: **דישנה בגמה.** ואית ליה הכשירא בזר שהעבודה בבכורות בגמה: **לדברי האומר.** בפרק אחרון: **זבחים.** ויעלו עולות ויזבחו זבחים שלמים וגו׳ בגמה סיני כתיב: **ואין קידוש כלי שרת במנחה בבמה.** דבגמה לא הוי כלי שרת כדאמרינן בפרק בתרא (דף קיט:) אשר ישרתו בם בקודש דכיון דכל הכלים להם דכיון דבכלי שרת פסל בה זר: ה״ג בתורת כהנים להא מתניתא **יכול תהא שחיטה שהיא בפנים מטמאה בגדים הבליעה.** וכמליקת פסולים כגון בשמאל או בגילה אינטריך ליה לחילו מליקות כשרות בהדיא אינהו בפרק בתרא ב״ש (דף מד:) לכל חטאתם לרבות חטאת העוף: **ת״ל גזילה.** והנבלת אשר תאכל גזילה וטריפה והנבלת עוף טהור מתוקם קרא בחטאת כהנים: **הא נמי גזילה היא.** כלומר היכי מצית למעוטי מהאי קרא דילמא הא נמי גזילה היא שהרי לא הותרה אלא המליקה בהכשר והתלמודה מכלל גזילות: **ת״ל עריפה.** ואמרינן לקמן בפירקין דהאי טריפה יתירא הוא: **יצא מליקה שהיא לפנים.** פסולה הואיל ומתרת את האיסור שאם עלתה לא תרד אינה טמטמתה: ה״ג בת״כ **יכול השוחט חולין בפנים וקדשים בין מבפנים וכן מבחוץ ומטמא בגדים הבליעה כו׳: הא׳ נמי גזילה היא.** כלומר דאם תקיימא לן דגזילה אסור בטומאה מיהא לא שוו: **דנין דבר שלא בהכשירו.** שחיטת קדשים בחוץ: **מדבר שבהכשירו.** שחיטת קדשים בפנים: **ואין דנין דבר שלא בהכשירו.** מליקת קדשים בחוץ: **מדבר שבהכשירו.** מליקת קדשים בפנים שהוא הכשירו. ושחיטת חולין בפנים דאמרן אין מטמאין לאו משחיטת חולין בחוץ גמרי אלא משחיטת קדשים בפנים מה קדשים שאין כהן לד שחיטה לא מטמו ואפילו שלא בהכשירו כש״כ חולין שיש כהן לד שחיטה:

מסורת הש״ס

א) [לקמן קיט:], ב) ת״כ אחרי פ״ב הי״ד, ג) ת״כ שם הי״ב, ד) ע׳ תמורה ד:, ה) לעיל נא. לקמן פד:, ו) [לעיל סח: וש״נ, ז) לעיל נ:, ח) אחרי פר׳ ח פ״ב, ט) ע׳ רש״ק ופיסים מאירות:

מוסף רש״י

זבחים ולא מנחות. וזבחו זבחי שלמים לה׳ אותם (ויקרא יז) ותוקמינן לתלי קרא בקדשים שהקדישן בשעת היתר במות וכתיב אותם מיעוטא, אלמא זבחים הוא דהוו נסגי בהו ולא עופות ומנחות (לקמן קיט:)

שינויי נוסחאות

א) ולא ידענא איזה היא (ש״ם): **ב)** מנחה בבמה אין עופות בבמה (כי״צ): **ג)** נוס׳ סילקוט פר׳ אחרי רמז קפ״ב מ״ט ובזבחו זבחי שלמים זבחים ולא עופות **זבחים ולא מנחות** (הגרי״ב): **ד)** ל״ל **כלי** (שמכ״י): **ה)** ל״ל **אף נבילה שאין מתרת** (כי״ר״א וכ״ה ברש״י): **ו)** ל״ל (ב״א המולי״ק ק״ן חפ״ן סימ״ן) **אביא** מלק **קדשים** בחוץ וחולין בין **מבפנים** בין מבחוץ (שמכ״י): **ז)** כס״י **אינה שחיטה לפנים** מטמאה (גליון), וע״ד ל״ש שכתב דכתיב הגי׳ לגליונו, ועפ״ז הגיה בה״ז לגליונו (דק״ם). ועי׳ בנוס׳ רש״י כת״י: **ח)** ל״ל ששורות וכו׳ **אף כל ששורות** (*שמכ״י): **ט)** **מיתא** לו נמתק (ש״ם): **י)** **מיתא** דלא נמתק (ש״ם): **יא)** ל״ל בבמה סיני (כי״ב) ועיין רש״ם ומלפה מיתן. וכ״ל תוס׳ ג: **יב)** ל״ל **וכל נפש** (גליון): **יג)** **שתהא** (ש״ם): **יד)** כס״ל נוסף **הרי נבילה אמורה** (ש״ם): **טו)** ל״ל **מתניתא** (ש״ם): **טז)** ל״ל **לא שווהה** (ש״ם): **יז)** ל״ל **חולין שלא בהכשר** (ש״ם): **יח)** ל״ל **דהא מתניתא מוקמינן לקמן** (ש״ם): **יט)** **מיתא** היא נמתק (ש״ם): **כ)** ל״ל **פנים** מנלן. שחיטת פנים דקדשים דאינה מתרת את האיסור מנלן דלא תטמא ומשני כו׳ והל״ש (ש״ם): **כא)** **דהא** מטעמא דכרת אוקימנא כל״ל (שמכ״י): **כב)** ועוד י״ל דלא דמי כל״ל (צ״ק). ולפ״ז ל״ל דשוחט. ועי׳ ק״ן ובאמ״מ שדחו הגהת ל״ק, וכן בכנס״ק פי׳ עפ״י ג׳ דיקן: **כג)** ל״ל מטעמא וכו׳ ובשביל כך (ד״ה): **כד)** ל״ל **חייב** כרת ללא ירד לומר דשוחט בהמה או עוף בחוץ דמשום שחייב כרת אם עלה לא ירד ולעולם וכו׳ (צ״ק): **כה)** ל״ל **עלה** (באה״ם): **כו)** עי׳ בנוס׳ רש״י כת״י: **כז)** **בהכשרו** שאינו מטמא משלא (ש״ם): **כח)** בס״מ נוסף כיון שמתרת האיסור: **כט)** ל״ל **לגבוה** (ש״ם): **ל)** ל״ל לענין טומאה **בבחוץ** כדאוקימנא אם הועילה לו שחיטת חוץ וכו׳ ואע״ג דלענין אכילה שוו כיון דבחוץ לא מטמו בפנים נמי לא מטמו דאי אמרת ניטמו נמצא דלא שוו **בפנים בבחוץ** (כי״ב וג׳ ומובא בפרה):

שיטה מקובצת

לאתויי שחיטת קדשים בפנים. וה״ק דהוה מלי למימר לאתויי פיגול ונותר וטמא דאם עלו לא ירדו ואין מטמאין בגדים אבית הבליעה, וסיפא לאתויי רובע ונרבע כדפ״ה, אלא נקט הדומה למתני׳ שחיטת קדשים בפנים בענין שחיטת קדשים מבחוץ דקתני במתניתין, וכן מליקת חולין מבחוץ בענין מליקת חולין מבפנים: **אין** (עוף) [עופות נמי] בבמה. וא״ת מ״מ נילף עוף מבהמה כדפי׳ לעיל, וי״ל דר׳ יאקב דסבא ליה דיה האי סברא אלא אית ליה דעוף מבהמה לא יליף מדלא אית ליה מנמה מזבח, ומשחיטה נמי ליכא למינמר משום דכשהיה בזר כדפי׳ לעיל לר׳ יוחנן לפי שני, דאית ליה לר׳ יאקב דשחיטה לאו עבודה היא מדקאמר קמילה תרד ולא יליף משחיטה דקמילה כנגד שחיטה: **אין קידוש** בלי שרת בבמה. כלומר לעולם בין עופות בין מנחה שיכא בבמה, מיהו [מליקה] דאין צריך קידוש כלי יליף מבמה, אבל מנחה דבעי קידוש כלי לא יליפינן זרות דמנחה (מנבים) [בפנים] מזרות דמנחה שבבמה משום דכיון שקדשה בכלי שרת פסול בה זר, אבל בבמה לא היה קידוש כלי שרת כדכתיב אשר ישרתו בקודש כדאמרי׳ בפ׳ בתרא (דף קיט:): **מה טריפה** שאין מתרת את האיסור. פי׳ דאם עלתה תרד, ויצאת מליקה פסולה שהיא לפנים שהיא מתרת את האיסור שאם עלתה לא תרד ולכך אין מטמאת. וא״ת לר״מ דאמר מלק ונמצאת טריפה אינה מטמאה וא״כ אית ליה דלא תרד, מאי קאמר הכא דטריפה אינה מתרת את האיסור. וי״ל דה״ק הכא מה טריפה אין טריפתה מתרת את האיסור כו׳ כלומר דפסול מליקה (וגבילה) [גזילתה] המתירה לענין דאם עלתה לא תרד משום דחשיב פסולו בקודש כדפי׳ במתני׳: **תניא** אידך ד״ל. כלומר דה״ק אין מתירין דומיא דטריפה דאם עלו ירדו: **אשכחן** חוץ. משום דהוטיל לו שחיטת חוץ למייבו כרת כדמרבינן ליה לקמן (דף קז.): **הואיל ולא שוו** כו׳. כלומר כי היכי דאמר בחוץ לא שוו משום דבחוץ כשרים הן, קדשים נמי (אגמרינן) לא שוו הואיל דבחוץ יש כרת מה שאין כן בפנים, [ואגמרינן] דכמו שבחוץ לא מטמא מבפנים נמי לא מטמא, דאי אמרת דמטמא לא שוו בפנים דמטהר כרת אם עלה לא ירד ולעולם לא נמרי דמטמא לא שוו בפנים בכאן: **דנין דבר שלא בהכשרו מדבר שלא בהכשרו** כו׳. וא״ת מ״כ שחיטת חולין בפנים מנלן דלא מטמא, אי משחיטת חולין בחוץ הא שוו בהכשרו בזר. וא״ת מ״כ שחיטת חולין בפנים מנלן דלא מטמא, אי משחיטת טריפה בחוץ הא נמי הוי בהכשרו לענין לטהרו מידי גזילה. וי״ל כדפרש״י דהשתא לא נמרי לא מטמא, דאי אמרת אינטמו לא שוו בפנים בכאן: **דנין דבר שלא בהכשרו** לענין לטהרו מידי גזילה. ומ״מ לא נמרי לטמא דאי אמרת דמטמא לא שוו בפנים בכאן לחולין בחוץ, וא״ת מ״כ מליקת חולין כו׳ [בכתוב בתוד״ה ואין]:

עין משפט נר מצוה

כב ג מיי׳ פ״ג מהל׳ מאכלות אסורות הטומאה הלכה יג:

כג ד מיי׳ שם הלכה יב:

כד ה מיי׳ פ״ז מהל׳ פסה״מ הלכה ט:

כה ו מיי׳ פ״ג שם הלכה טו:

כו ז מיי׳ שם הלכה יב:

כז ח מיי׳ שם הלכה יג:

כח ט מיי׳ שם הלכה יב:

כט י מיי׳ שם הלכה יג:

ל יא מיי׳ שם הלכה יב:

לא יב מיי׳ שם הלכה יג:

לב יג מיי׳ שם הלכה יב:

לג יד מיי׳ שם הלכה יג:

לד טו מיי׳ שם הלכה יב:

לה טז מיי׳ שם הלכה יג:

לו יז מיי׳ שם הלכה יב:

לז יח מיי׳ שם הלכה יג:

לח יט מיי׳ שם הלכה יב:

לט כ מיי׳ שם הלכה יג:

מ כא מיי׳ שם הלכה יב:

מא כב מיי׳ שם הלכה יג:

מב כג מיי׳ שם הלכה יב:

מג כד מיי׳ שם הלכה יג:

מד כה מיי׳ שם הלכה יב:

מה כו מיי׳ שם הלכה יג:

מו כז מיי׳ שם הלכה יב:

מז כח מיי׳ שם הלכה יג:

מח כט מיי׳ שם הלכה יב:

מט ל מיי׳ שם הלכה יג:

נ לא מיי׳ שם הלכה יב:

נא לב מיי׳ שם הלכה יג:

נב לג מיי׳ שם הלכה יב:

נג לד מיי׳ שם הלכה יג:

רבי יהודה אומר מטמא בבית הבליעה. תימה אפילו נגילה גמורה יז] לא תטמא לרבי יהודה דלא חיל אאיסור קדשים כדדרשים רבי יהודה בגמרא דנבלת עוף טמא אינה מטמאה בגדים אבית הבליעה משום דכתיב נבלה וטרפה אבל לא לטמאה בה מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה ילא זה שאין איסורו משום בל תאכל נבילה אלא משום בל תאכל טמא ובפ' גיד הנשה (חולין דף ק:) דייקינן מינה לר' יהודה דאין איסור חל על איסור גבי רבי יהודה אומר אף בטמאה וי"ל דדוקא עוף טמא שאין במינו משום בל תאכל נבלה קממעט יח] וכן צריך לפרש בגמרא גבי חלב נבלה דלא איטריך טריפה יט] דאשמועינן דחלב טריפה טהור ולא דרשינן מי שאיסורו משום בל תאכל נבלה ילא טריפה כי היכי דדרשינן גבי טמאה מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה ילא בהמה טמאה:

קל וחומר לשכינה ארבעה עשר יום. אומר ר"ת דנקט ארבעה עשר יום משום דאמרינן בפ' המפלת (נדה דף לא.) דשלשה שותפין באדם שהקב"ה נותן בו כ) עשרה דברים כנגד אביו ואמו והשתא אמרי' דיו כאביו דמייניה ילפינן הכ"ר כ) חייס מפרש דמן הדין הוה ליה למימר ק"ו לשכינה לעולם דחמורה כל כך אלא נקט י"ד כנגד שתי הסגרות דלא מצינו יותר משני הסגרות וכלשון הזה איתא בפרקי דר' אליעזר ק"ו לשכינה שתי הסגרות וקשה דבי"ג יום סגי דיום שביעי עולה לו לכאן ולכאן כדתנן במסכת נגעים (פ"ג מ"ה) אין בשתי הסגרות פחות מי"ג יום וי"ל דלישנא דקרא נקט ארבעה עשר משום דכתיב שבעת ימים בכל הסגר:

ובי באיזו תורה שוותה בהמה לעוף ועוף לבהמה. ופ"ת והא איטריך לכדדרשינן בחולין בריש פ"ב (דף מז:) מה בהמה בשחיטה אף עוף בשחיטה ור"ת דריש מה כ) בהמה מן הצואר אף עוף מן הצואר וי"ל דכל מילי דרשינן דהיקשא הוא ואין היקש למחצה ט): **אי טריפה חיה.** א"כ אינה מטמאה עד לאחר מיתה ואז היא בכלל נבילה ואי טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה לא מצינו לפרש לאחר מיתה דמשמע שבא לחדש טומאה טפי אם אינה חיה מאם חיה מדהדר ואמר (התם) כב) ואם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה לכך פי' בקונטרס משנטרפה ירדה לה טומאה ומהיכן תלך ממנה ותימה הוא לומר כן דלא מצינו בעלי חיים מטמאין ומילתא דפשיטא בכולי הש"ס דאין טריפה מטמאה מחיים דבסוף פ"ק דחולין (ד' כ:) אמר זעירי נשברה מפרקת ורוב בשר עמה נבלה אבל בלא בשר כג) לא אע"ג דמלק סימן אחד ומפרקת כדמשמע התם דפריך וכי כד) מעתה עומד ומגדיל ור"מ נמי אשכחן פרק אלו טריפות (חולין דף מז:) דאמר טריפה אינה חיה דקאמר סימן לטריפה שלשים יום וקאמר לעיל דמליקתה מטהרת טריפתה מטומאתה ואי טומאה מחיים משעת טריפות היאך תלך הטומאה ממנה ע"י המליקה והרב רבי חיים מפרש דה"ק אי טריפה אינה חיה ומיירי בתלש ממנה בשר חי ואכלו הרי היא בכלל נבילה מ) דבשר הפורש ממנה כפורש מן המתה ומטמא אע"ג שהבהמה עצמה אינה מטמאה לפי שהיא בחייה עתה ויש כה] לפרש אי טריפה חיה כלומר דמיירי בטריפה שעדיין חיה ותלש ממנה בזית בשר כו] ואכלו הרי נבילה דוקא אמורה ולא אייתי כלל בפלוגתא דטריפה חיה ואי טריפה אינה חיה כלומר דמיירי בטריפה שאינה חיה שמתה שנתנבלה הרי היא בכלל נבילה ובת"כ ו) גרס אי טריפה אינה מתה כז] והלשון מגומגם קצת כח] דהוה ליה למימר אי בטריפה חיה בב' ועוד הוה כט] למימר הרי היא נבילה:

רבי יהודה אומר מטמא. דלא מהניא מליקה לטריפה וה"ה נמי דבשחיטת חולין טריפה פליג ר' יהודה וכן שנינו במסכת טהרות בפ' י"ג דבריס לרבי יהודה אחת מלוקות ואחת שחוטות ולר"מ שתיהן מטהרות ולרבי יוסי שחיטה מטהרת טריפה אבל לא מליקה: **ומה בהמה בנבלה** ח] **מטמאה במגע ובמשא שחיטתה מטהרת טריפה מטומאתה.** כדילפינן בגמרא מוכי ימות מן הבהמה: **עוף שאינו מטמא במגע ובמשא.** אלא באכילה ובבית הבליעה כדכתיב (ויקרא כב) לא יאכל לטמאה בה אין לך אלא האמור בה: **אינו דין דו'.** וכיון דקיי"ל בשחיטה מק"ו ילפינן מליקה דקדשים מינה בבנין אב מה מצינו בשחיטה בחולין שמכשרתה באכילה כשאינה טריפה ומטהרת טריפתה מטומאתו ט): **אף מליקה.** בקדשים המכשרתה באכילה כשאינה טריפה תטהר: **דיה נבלה בהמה.** דהואיל ולא יליף עוף אלא מבהמה לטהר טריפה מטומאתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון: **גמ' מדין ק"ו כיולד.** מנין שהתורה ניתנה לדרש ק"ו: **הלא אכלם.** לשון תימה הוא ולשון ק"ו: **אלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון.** הכתוב לימדך שאינך רשאי להטיל על הבא מן הדין יותר מן הנדון דכתיב תסגר שבעת ימים: **עוף אינו מטמא במגע ובמשא.** דכתיב לא יאכל לטמאה בה אין לך אלא האמור בה: **בהמה אינה מטמאה בגדים אבית הבליעה.** אם תאב לו חבירו כזית בשר נבלה דתניא במסכת נדה (דף מב:) יכול יהא נבלת בהמה (טמאה) מטמאה בבית הבליעה תלמוד לומר לא יאכל לטמאה בה מי שאין לה טומאה אלא אכילתו יתה זו שיש לה טומאה קודם שיאכלנו: **דבר שמכשיר.** ואפילו מליקת קדשים דאי לשחיטה בק"ו אתיא לן: **טריפה למה נאמרה.** אלא י) ללמדנו בא שמשעת טריפה חלה עליה טומאה אם אכל ממנה מיד או שחטה ואכל ממנה דאי בטריפה שמתה לאחר שנטרפה קאמר למה נאמרה: **אם טריפה היה.** פלוגתא היא באלו טריפות (חולין דף מב.) איכא למ"ד טריפה היה ואיכא למ"ד אינה היה. אם טריפה היה ועד שמתה היתה בחזקת חיה: **הרי נבילה אמורה.** בפסוק כיון יא] שמתה מתנבלת במיתתה ואם טרפה אינה חשובה היה הרי היא משעה שנטרפה בכלל נבילה: **אלא להביא טריפה שחטה.** לאשמועינן טריפה (אינו) יב] חיה ואינו בכלל נבילה ולפיכך הוצרך לומר שטריפתה מביא עליה טומאה זו יג] מיד אם תלש ואכל ממנה בשר אפי' אינו אבר יד] של בשר גידין ועצמות וכיון דשם טריפה מביא לה טומאה מחיים אין שחיטה מועלת בה אין שחיטה מתרת משום טריפה אלא משום נבילה: **חלב נבילה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה.** בא הכתוב להשמיענו על חלב נבילה שאינה מטמאה והכי אמרינן בפסחים פ' כל שעה (דף כג.): **טריפה למה נאמרה.** אם בטריפה שמתה מדבר אם טריפה חשובה היה הרי נבילה אמורה וזו במיתתה נתנבלה ואם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה מטורפת טו] אלא להביא טריפה ששחטה שחלבה טהור אבל הבשר טמא בתמיה: **אלא האי טריפה כו'.** מסקנא דקושיא היא כלומר אלא ע"כ האי טריפה לא תדרשיה להכי דמיבעי ליה למעוטי טומאה דאין חלבה טהור וה"נ טריפה דכתיב גבי טומאת בית הבליעה למעוטי עוף טמא דרש ליה ולא טו] טריפה ששחטה: הלי

רבי יוסי אומר כו'. והשתא איכא ג' מחלוקות בדבר דלר"מ בין שחיטה בין מליקה מטהרת, ולר' יהודה בין שחיטה בין מליקה אינה מטהרת דכי היכי דלא מהניא מליקה למעוטי עוף טמא בבית הבליעה דאי הכי אמאי לא מהניא מליקה לטהר בשר חלב ונבל

מסורת הש"ס

א) חולין לז. [קג.], **ב)** ת"כ פי"ב ה"ב, **ג)** שם צו פרש' י ה"ה, **ד)** לעיל סט:, **ה)** שמיני פרש' ה פ"ו ה"ה, **ו)** [נכמות לד.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' מיבעי ליה אלא מאמר: **(ב)** שם טריפה משום (דאיסור מטיט) מא"מ. וע"ב בפ"ב דחולין דף לז בפרש"י מנוחר דגרס דמיהסרא וע"ש: **(ג)** רש"י ד"ה לחידוש וכו' טומאה הס"ד ומא"ב מ"ה בחלב בהמה טהורה הכתוב: **(ד)** ד"ה מה כשטיהר וכו' פרסה ושושפ אינגה שוסעת וגו' הס"ד:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה יבא וכו' למאן דאית ליה איסור מוסיף. תמוה לי מה מוסיף יש בנבילה על חלב דהוא רק כולב. ולפי דמאסר לגבוה הא בבהמה בע"מ דלא חזי לגבוה הוי רק כולב: ד"ה וחד בו' דר"ש לבעמיה. תמוה לי הא מלינו רק לר"מ בכריתות דס"ל איסור כולב ומוסיף ואיסור ב"ש משא"כ בנבילה על עוף טמא:

שינויי נוסחאות

א) כ"ת מיבעי ליה למעוטי חיה מי שחלבו אסור ובשרו מותר יצתה חיה שחלבה ובשרה מותרין מאי שנא וכו' (כי"צ וט"). וע' תוס': **ב)** תיכות א"ל נמקק (*ש"ט): **ג)** כ"ת אסור מחיים וטריפה אסורה מחיים (כי"צ): **ד)** כ"ת עוף טמא מנבלה (כי"צ): **ה)** כ"ת מיבעי ליה לשיעור אכילה (כי"ט): **ו)** ע' ק"ל דמדברי המפרש נר' דגרס בגמ' משום בל תאכל חלב. ול"צ בנבילה. וע' תו"ק: **ז)** קרינא ביה (ש"מ): **ח)** כ"ל דחלב (ש"מ): **ט)** עוף טריפה שמתה נמי כל"ל (ש"מ): **י)** כלן הס"ד ומה"ד חד. נבילה וטריפה לא יאכל לטמאה בה כל"ל (שמכ"י וצ"ק): **יא)** תיכות יצא זה כו' עד אלא. נמקק. וכ"ל ולא מי שאזהרתו אף משום וכו' (ש"מ): **יב)** על טומאתו (ש"מ ע"פ רש"י כת"י): **יג)** כ"ת אלא שיעור אכילתו (ב"ש): **יד)** כ"ל וכל נפש (צ"ק): **טו)** אלא בבית הבליעה (ש"מ עפ"י רש"י כת"י): **טז)** כ"ל או כלך (צ"ק): **יז)** בס"מ נוסף ופריך ומ"ש כו' א"כ יהיה טמא ועוד הא כתיב בההוא קרא ואכל כו' והיכי מרביתו לחלב חוץ מבשרה. דשניהם אסורין חיה נמי אין חלבה חלוק מבשרה דשניהם מותרין הילכך לענין טומאה נמי יטמא כבשרה: **יח)** בס"מ שם שחיטת חלב:

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה ב:
כז ב מיי' פ"ל מהל' מאכלות אסורות הלכה ה:

תורה אור השלם

1. וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְאָכוֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ: ויקרא ז, כד
2. נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכֵל לְטָמְאָה בָהּ אֲנִי יְהוָה: ויקרא כב, ח
3. וְכָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה בָּאֶזְרָח וּבַגֵּר וְכִבַּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְטָהֵר: ויקרא יז, טו נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכֵל לְטָמְאָה בָהּ אֲנִי יְהוָה: ויקרא כב, ח

מוסף רש"י

התורה אמרה יבוא איסור נבילה ויחול על איסור חלב כו'. הלאו ואכל לא תאכלוהו לא צריך דהא כתיב כל חלב וכל דם לא תאכלו ומשום דנתנבלה לו נטרפה מי חזיל ליה איסור חלב ולמאי אלטריך לא הכתוב אמרה דחייב משום שני לאוין משום לאו דחלב ומשום לאו דטרפה דלא מיתמא אין איסור חל על איסור: (חולין לז.):

נוסחאות רש"י כת"י

הלאי נמי תיפוק ליה כו'. חלב טמאה תיפוק ליה נמי דמטמא דמהיכא תיתי לטהרה מהאי קרא דיעשה לכל מלאכה הלאי לאו בטמאה כתיב דהא כתיב [ואכל] לא תאכלוהו לחלב: **מי שאיסורו משום אכילה חלב** [1]. ובשרה מותר טיהרתי לך יצאת זו שכולה אסורה

אלא לאתויי חיה [2]. כך גרס הקונטרס וקשה דמאי קפריך מ"ש טמאה כו' אדרבה משום דדמי לטמאה איצטריך קרא לאתויי ומאי פריך נמי ואכל [3] לא תאכלוהו אדרבה משום הכי איצטריך קרא טריפה דמשמע כל שיש במינו טריפה חלבה טהור ואפי' חיה ור"ת גרס אלא למעוטי חיה מאי טעמא מי שחלבה אסור וכו' ול"ג סד"ל ופריך אמאי איצטריך קרא לומר דחלב חיה טמא מאי שנא טמאה כו' [4] ומיהו קשה דטריפה לא משמע למעוטי אלא לרבויי כל שיש במינה טריפה: **מה טמאה חלבה טמא.** וכי [5] תימא מה לטמאה שכן אין שחיטתה מטהרתה תאמר לטריפה חיה תוכיח: **יבא איסור נבילה ויחול על איסור חלב.** תימה [6] למאן דאית ליה איסור מוסיף למה ליה קראי וכי תימא מהכא יליף בעלמא שאני הכא דאיסור חלב קל הוא דהותר מכללו ולכך אתי איסור נבילה וחייל עליה: **ואי אשמעינן טריפה משום דאיסורא מחיים כו'.** תימה דבפ"ב דחולין (דף לז:) עביד ק"ו איפכא ומה מחיים אתי איסור טריפה וחייל אאיסור חלב נבילה דלאחר מיתה מבעיא ושם פירשתי: **וחד למעוטי עוף טמא.** הא דלא נפקא ליה לרבי מאיר מהיכא דנפקא ליה לרבי יהודה משום [7] דר' מאיר לטעמיה [1] דאית ליה איסור חל על איסור: **ורבי מאיר האי נבילה מאי עביד ליה.** וא"ת על כרחיך צריך לכתוב נבילה דאי הוה כתיב טריפה לא יאכל לטמאה בה ולא כתב נבילה אם כן הוה אמינא דטריפה בלא נבילה מטמאה [2] וי"ל כיון דכתיב [3] (ויקרא יז) (והנפש) [וכל נפש] אשר תאכל נבילה וטריפה מה הנפש נבילה עמה אף כאן נבילה עמה: **לשיעור אכילה בכזית.** איפשר דרבי יהודה נמי אית ליה ואע"ג [4] דלא מיותר: **יצתה חיה שחלבה ובשרה מותר.** הא דלחיק בפרק בהמה המקשה (חולין דף ע:) לאשכוחי דנבלת חיה טהורה מטמאה ולא [5] מצי למידרש מהכא דהא חלבה טמא דאי לאו דאשכחן במקום אחר דנבלת חיה מטמאה לא הוה דרשי' הכי:

האי נמי תיפוק לי [1] **מחלב נבלה מי שאיסורו משום בל תאכל חלב נבלה יצאתה זו שאין איסורה משום בל תאכל [חלב נבלה] אלא משום טמא אלא האי טריפה מיבעי** [2] **לאתויי חיה סלקא דעתך אמינא מי שחלבה אסור ובשרה מותר יצאת זו שחלבה ובשרה מותר קמ"ל א"ל** [3] **מאי שנא טמאה דאין חלבה חלוק מבשרה חיה נמי אין חלבה חלוק מבשרה ועוד הכתיב** [1] **ואכל לא תאכלוהו אלא אמר אביי טריפה לגופיה איצטריך שלא תאמר הואיל וטמאה אסורה מחיים וטריפה אסורה מחיים מה טמאה חלבה טמא אף טריפה חלבה טמא אי הכי האי נמי מיבעי** [4] **שלא תאמר הואיל ועוף טמא אסור** [5] **באכילה וטריפה אסורה באכילה מה עוף טמא אינו מטמא אף טריפה אינה מטמאה ועוד מי איכא למילף טרפה מטמאה טמאה לא היתה לה שעת הכושר טריפה היתה לה שעת הכושר וכי תימא טריפה מבטן מאי איכא למימר במינה מיהא איכא אלא אמר רבא** [6] **התורה אמרה** [7]**יבא איסור נבילה ויחול על איסור חלב יבא איסור טריפה ויחול על איסור חלב וצריכי דאי אשמעינן נבילה משום דמטמיא אבל טריפה אימא לא ואי אשמעינן טריפה משום** [8] **דאיסורה מחיים אבל נבילה אימא לא צריכא ור"מ האי טריפה מאי עביד ליה מיבעי ליה למעוטי שחיטה שהיא לפנים ורבי יהודה** [3]**טריפה אחרינא כתיב ורבי מאיר חד למעוטי שחיטה שהיא לפנים וחד למעוטי עוף טמא ורבי יהודה מנבלה** [4] **נפקא ליה ורבי מאיר האי נבלה מאי עביד לה לשיעור** [5] **אכילה בכזית ותיפוק לי מקרא קמא מדאפקיה רחמנא בלשון אכילה חד** [6]**לשיעור אכילה בכזית וחד לשיעור אכילה בכדי אכילת פרס** [7]**ס"ד אמינא הואיל וחידוש הוא יותר מכדי אכילת פרס נמי ליטמא קמ"ל** [8]**ת"ר** [1] **וחלב נבלה וחלב טרפה** [2]**בחלב בהמה טהורה הכתוב מדבר אתה אומר בחלב בהמה טהורה הכתוב מדבר או אינו אלא בחלב בהמה טמאה אמרת טיהר מכלל שחוטה וטיהר מכלל חלב מה כשטיהר מכלל שחוטה בטהורה ולא בטמאה אף כשטיהר מכלל חלב בטהורה ולא בטמאה או כלך לדרך זו טיהר מכלל נבילה וטיהר מכלל חלב מה כשטיהר מכלל נבילה בטמאה ולא בטהורה אף כשטיהר מכלל חלב בטמאה ולא בטהורה אף כשטיהר מכלל חלב בטהורה ולא בטמאה אמרת**

מי שאיסורו משום בל תאכל חלב [1]. וכשרה מותר טיהרתי לך יצאת זו שכולה אסורה משום בל תאכל טמא ואכתי אימא טריפה למה נאמרה כו': **אלא האי טריפה מיבעי לאתויי חיה דס"ד מי שחלבה אסור כו' קמ"ל** ה"ג. ושינויא הוא לאתויי חיה טהורה שמתה שחלבה טהור דס"ד ואכל לא תאכלוהו כתיב בהאי קרא מי שחלבו אסור ובשרו מותר טיהרתי לך חלבה מכלל גדילה אבל חיה שחלבה מותר כבשרה לענין גדילה נמי יטמא כבשרה קמ"ל כל שיש במינו טריפה ואפילו חיה: **ופרכינן מ"ש טמאה.** דלא נפקא לן לטהר חלבה מהאי קרא דאין חלבה חלוק מבשרה ולא קרינא [2] ואכל לא תאכלוהו לחלב לחודיה שהרי הכל איסור: **חיה נמי אין חלבה חלוק מבשרה.** לאיסורו ולא קרינא ביה ואכל לא תאכלוהו: **ועוד.** ממשמעותא דקרא נמי תיקשה לן דלא בחלב חיה קאי דהא כתיב ואכל לא תאכלוהו ולקמן [ע"ב] ילפינן מינה בגזירתא בשמעתין בחלב [3] חיה נבילה לא טיהר מכלל טומאה: **טריפה לגופיה איצטריך.** לטהר חלב טריפה שמתה ולעולם טריפה חיה ודקאמרת הרי נבילה אמורה איצטריך סד"א הואיל וטמאה אסורה מחיים וטריפה מחיים אסורה כו': **אי הכי.** טריפה דכתיב גבי עוף נמי איצטריך לגופיה ולומר עוף [4] שמתה מטמא בגית הבליעה שלא תאמר כו': **ועוד.** גבי בהמה: **מי איכא למילף טריפה מטמאה.** דיבעי קרא לטהר: ה"ג **אלא אמר רבא (כו') הכורה אמרה.** בא הכתוב לומר לך יבא איסור כו' ומשום אכל לא תאכלוהו דסיפיה דקרא פירש בו נבילה וטריפה לחייב את האוכלו משום חלב ומשום נבילה ומשום טריפה שלא תאמר אין איסור נבילה וטריפה חלין על איסור חלב שקדם לכולם: **משום דמטמיא.** הילכך חמירא לחול על איסור חלב: **ורבי מאיר.** דלמר [5] עוף שחיטתו מטהרת טריפתו: **הלאי טריפה.** דגבי עוף מאי עביד ליה: (דף סט.) מה טריפה ששווה בפנים כנחוץ יצא השוחט עוף חולין בפנים כו': **טריפה אחרינא כתיב.** גבי נבילת עוף טהור וכל נפש אשר תאכל נבילה וטריפה באזרח ובגר וכבס בגדיו [6]

(ויקרא יז) **וחד לא יאכל נבילה וטריפה לטמאה בה** (שם:) מי שיש במינו טריפה: **ורבי יהודה.** עוף טמא מקרא יתירא דנבילה לא יאכל נפקא ליה דלא איצטריך אלא לדרוש ולומר מי שאזהרתו משום בל תאכל נבילה אלא משום בל תאכל טמא: **ורבי מאיר הלאי.** קרא יתירא דנבילה לא יאכל מיבעיא ליה ללמד טומאתו [7] שאינו מטמא אלא [8] כשיעור איסור אכילתו דהיינו כזית: **מקרא קמא.** והנפש [9] אשר תאכל. קרא יתירא דנבילה לא יאכל מיבעי ליה ללמד על טומאתו שהיא בשיעור איסור אכילתו דהיינו כזית: **מקרא קמא.** והנפש אשר תאכל נבילה: **כדי אכילת פרס.** שאם שהה באכילה כזית יותר מכדי אכילת פרס הרי הא לך כשאר אכילות שאין מצטרפין לעוגשין אף זו אין מצטרפין לטמא בגית הבליעה: **חידוש הוא.** שלא מלינו בתורה טומאה כיוצא בה שאין לה טומאה מבחוץ אלא בגית הבליעה: **כחלב בהמה טהורה הכתוב מדבר.** ובא הכתוב לטהר חלבה מכלל טומאתו נבילות: **טיהר מכלל שחוטה.** טיהר טומאת נבילות ע"י כלל שם שחיטה: **וטיהר.** טומאת נבילות ע"י כלל שם שחיטה: **מה כשטיהר.** שחיטה מלטמא לא טיהר אלא טהורה דאילו טמאה לא שייכא בה שחיטה ואין שחיטה מטהרת ובת"כ ילף לה מקרא יתירא ולאלה מטמאו כל הנוגע בהם במותם דהאי כהם במותם ולא בחייהם ובבהמה טמאה כתיב דסמיך ליה וכל הבהמה אשר היא מפרסת פרסה ומעב איננה שוסעת: ה"ג בת"כ **לו הלך כו' מה כשטיהר מכלל נבלה בטמאה ולא בטהורה אף כשטיהר מכלל חלב בטמאה ולא בטהורה. טיהר** בשר נבילה מלטמא: **וטיהר.** מלקמן מוקי לה בנבלת עוף טמא: **טיהר.** בשר נבילה מלטמא נבלת עוף טמא: **מה כשטיהר מכלל נבילה בטמאה.** טיהר ולא נבלת עוף טהור דהא מטמא בגית הבליעה אף כשטיהר כו':

דמטמיא. הילכך חמירא למיחל אאיסור חלב: **ור' מאיר.** דלמר שחיטתו מטהרת טריפתו: **הלאי טריפה.** דגבי עוף מאי עביד ליה: **למעוטי שחוטה שהיא לפנים.** וכדאמרן לעיל מה השוחט חולין בפנים כו' דאחיל ולא שוחטה בפנים כבחוץ: **טריפה אחרינא כתיב.** גבי נבלת עוף טהור נבילה וטריפה לא יאכל לטמאה בה: **וחד למעוטי עוף טמא.** דדרשינן שם במינו טריפה יצא עוף טמא מקרא יתירא דנבילה לא יאכל נפקא ליה דלא איצטריך אלא לדרוש ולומר מי שאזהרתו משום בל תאכל נבילה: **ורבי מאיר הלאי.** קרא יתירא דנבילה לא יאכל מיבעי ליה ללמד על טומאתו שהיא בשיעור איסור אכילתו דהיינו כזית: **מקרא קמא.** והנפש אשר תאכל נבילה: **כדי אכילת פרס.** שאם שהה באכילה כזית יותר מכדי אכילת פרס הרי הא לך כשאר אכילות שאין מצטרפין לעוגשין אף זו אין מצטרפין לטמא בגית הבליעה: **חידוש הוא.** שלא מלינו בתורה טומאה כיוצא בה שאין לה טומאה מבחוץ אלא בגית הבליעה: **כחלב בהמה טהורה הכתוב מדבר.** ובא הכתוב לטהר חלבה מכלל טומאתו נבילות: **טיהר מכלל שחוטה.** טיהר טומאת נבילות ע"י כלל שם שחיטה: **מה כשטיהר.** שחיטה מלטמא לא טיהר אלא טהורה דאילו טמאה לא שייכא בה שחיטה ואין שחיטה מטהרת ובת"כ ילף לה מקרא יתירא ולאלה מטמאו כל הנוגע בהם במותם דהאי כהם במותם ולא בחייהם ובבהמה טמאה כתיב דסמיך ליה וכל הבהמה אשר היא מפרסת פרסה ומעב איננה שוסעת: ה"ג בת"כ **לו הלך כו' מה כשטיהר מכלל נבלה בטמאה ולא בטהורה אף כשטיהר מכלל חלב בטמאה ולא בטהורה. טיהר** בשר נבילה מלטמא: **וטיהר.** מלקמן מוקי לה בנבלת עוף טמא: **טיהר.** בשר נבילה מלטמא נבלת עוף טמא: **מה כשטיהר מכלל נבילה בטמאה.** טיהר ולא נבלת עוף טהור דהא מטמא בגית הבליעה אף כשטיהר כו':

שיטה מקובצת **אבל** נבילה אימא לא צריכא. הקשה רבינו שמואל אמאי איצטריך לעשות לריכותא מנבילה, פשיטא דנבילה איצטריך למיכתב דשמעינן מינה מיעטא לכל מלאכה דחלב נבלה הייני לאחר שנתנבלה טהור דלא הוה שמעינן מחלב טריפה. ומיהו הר"ש דעביד לריכותא למה ערביבינו קרא חלב נבילה וחלב טריפה וגו' ואכול לא תאכלוהו דאיסור אכילה קאי אחרוייהו, לא הוה ליה למיכתב אלא חלב נבילה עשה לכל מלאכה לומר דטהור ואכל לא תאכלוהו לומר דלאו דאיסור אכילה קאי אחרוייהו, אלא דלא מדעבדינהו ש"מ דגלות [2] דלאו איסור חל על איסור גבי נבילה פי' ולהכי עביד הלריכותא גם מנבילה: **ורבי** יהודה מנבילה **נפקא** ליה. דדרשי' מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה יצא עוף טמא דאין איסור נבילה חל על איסור טומאה. אבל לר"מ לא נפקא ליה למעוטי עוף טמא דאין איסור נבילה חל על איסור ואמי איסור נבילה ומיל על איסור חלב מאי טעמא: תוד"ה אלא דאמרינן לר"מ [3] דגרסינן לאתויי חיה כו' ור"ת גרס כו'. ונראה לריב"ל [4] דגרסינן לאתויי אלא חיה כלומר דטהור, וה"פ מ"ש טמאה כלומר כיון דסבכא דטמאה מיעטא שייכא גם בחיה ת"ל דמשמעי' לטמאה ואלו הרבה מחרמיה, ולמה אינגעלך דטריפה לאתויי חיה. ועוד, כלומר ואם תשיבני דאדרבה היא הנותנת אלכך אינגעלך לאתויי חיה משום דסד"א למעוטי דומיה דטמאה לכך אתיא דטריפה. הא כתיב ואכול לא תאכלוהו, כלומר הכי מצית למימר דכל עיקר טריפה נכתב בפסוק בבנין חיה דהקדמת לאתויי חיה, הא כתיב בפיפא דבהלי אינגעלך דטריפה לאתויי חיה. ועוד, דאם תשיבני דאדרבה היא הנותנת בבנין חיה (הכיכי) ת"ל לא מגי קאי עליה ואכול לא תאכלוהו דהא חיה מותר. מאי ליכא לפרוכי דהא דפריך ואכול לא תאכלוהו דמיבעי דלקמן פריך דדרשינן מאכול לא תאכלוהו למעוטי חלב חיה, דת"ל דהיה לו לכתיב הכרייתא גופיה דלקמן, אלא ודאי אלכתי הכרייתא לו ידע ופריך ממשמעות דקרא כדפי' (הר"פ דל):